

Palvelutarjonta 2024

**Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vammaispalveluiden
ruotsinkieliset kaksinkielisille hyvinvointialueille tarjottavat
palvelut**

Sisältö

1 Vammaispalveluiden ruotsinkielinen asiantuntija- ja kehittämiskeskus.....	4
Yhteystiedot:	4
1.1 Asiantuntijapalvelut.....	5
1.1.1 Moniammatillinen seuranta	5
1.1.2 Kuntoutussuunnitelma	5
1.1.3 Kuntoutussuunnitelma, yksittäiset asiantuntijapalvelut.....	6
1.1.4 Osallisuuden ja itsemääräämisen tuki.....	7
1.1.5 Puhetta tukeva, täydentävä ja korvaava kommunikointi (AAC)	8
1.1.6 Moniammatillinen tuki haastavassa käytöksessä	9
1.1.7 Moniammatillinen tuki neuropsykiatrisissa häiriöissä (NEPSY)	10
1.1.8 Moniammatillinen tuki lihavuuden ja ylipainon hoidossa.....	10
1.1.9 Psykologipalvelut.....	12
1.1.10 Erikoislääkäripalvelut	13
1.1.11 Kårkullantien hammaslääkärivastaanotto.....	13
1.1.12 Lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntemus rajoitustoimenpidekysymyksissä	14
1.2 Vaativan moniammatillisen tuen ruotsinkieliset palvelut.....	15
1.2.1 Tutkimus.....	15
1.2.2 Tutkimusjaksot lapsille (alle 18 vuotiaille).....	16
1.2.3 Kriisihoito	17
1.2.4 Kuntoutus	18
1.3 Henkilön tahdosta riippumaton tutkimus ja hoito erityshuoltolain nojalla	19
1.3.1 Tahdosta riippumaton tutkimus ja hoito asiakkaan hoitotarpeen kartoitukseen	19
1.3.2 Tahdosta riippumaton hoito	20
1.4 Ruotsinkieliset palvelut pitkäaikaiskuntoutuksen osalta kun kyseessä on erityisen vaativat asumispalvelut.....	21
2 Ruotsinkielisiä asumispalveluita, päivä- ja työtoimintaa	24
Yhteystiedot:	24
2.1 Tuettu asuminen	25
2.2 Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	26
2.3 Työtoiminta	28
2.4 Päivätoiminta	29
2.5 Internaattiasuminen opiskelijoille	30
3 Koulutustarjonta	31

Yhteystiedot:	31
3.1 Keinoja itsemääräämiseen ja osallisuuteen (2-3h).....	32
3.1.1 Kaikki voivat kommunikoida	32
3.1.2 Toimiva arki	32
3.1.3 Digitaaliset apuvälineet	32
3.1.4 Haastava käyttäytyminen.....	32
3.1.5 Itsemääräämisoikeus ja rajoitustoimenpiteet.....	33
3.2 Autismikirjo (ASD) ja muut neuropsykiatriset toimintahäiriöt (NEPSY) (2-3h).....	33
3.3 Nykypäivän vammaispalvelut (3-6h)	33
3.4 Elintapaterveys (3h).....	33
3.5 Seniorit vammaispalveluissa (2-3h)	34

1 Vammaispalveluiden ruotsinkielinen asiantuntija- ja kehittämiskeskus

Asiantuntija- ja kehittämiskeskus (EUC) on vaativien vammaispalveluiden ruotsinkielinen asiantuntijayksikkö Varsinais-Suomen hyvinvointialueella (Varha). EUC sijaitsee Kirjalassa, Paraisilla ja tarjoaa palveluja koko ruotsinkieliselle Suomelle. EUC:n pääasiallisena tehtävänä on tarjota palveluja kaikenikäisille henkilöille, joilla on älyllinen kehitysvamma ja/tai muu toimintarajoite, heidän läheisilleen sekä ammattilaisille. EUC:n palvelut perustuvat palvelunsaajan tarpeisiin ja toiveisiin tavoitteena edistää palvelunsaajan ja hänen verkostonsa hyvinvointia ja toimivaa arkea.

Palvelutarjonta on jaettu pääkategorioihin ja palvelut sisältävät erilaisia, jotka perustuvat palvelun tarpeeseen. Palvelu muotoillaan palvelunsaajan yksilöllisten tarpeiden ja tilaajan toiveiden mukaisesti. Palvelutarpeet tulee määrittellä maksusitoumuksessa.

Olethan yhteydessä, jos sinulla on kysyttävää tai olet kiinnostunut palveluista.

Yhteystiedot:

Malin Haapanen

Johtava sosiaalityöntekijä
puh 040 574 8076
malin.haapanen@varha.fi

Gunveig Söderbacka

Palvelupäällikkö
puh 050 3157 167
gunveig.soderbacka@varha.fi

1.1 Asiantuntijapalvelut

1.1.1 Moniammatillinen seuranta

Tavoite:

- Tarjota moniammatillista seurantaa tukena mullistavissa elämäntilanteissa

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on kehitysvamma ja/tai muu vamma

Sisältö:

Moniammatillinen seuranta koostuu arvioinneista, lausunnoista ja suosituksista, jotka perustuvat asiakkaan toimintakykyyn ja elämäntilanteeseen. Seurannan tekee moniammatillinen tiimi, joka muodostuu lääkäristä, psykologista, sosiaalityöntekijästä, kuntoutusohjaajasta, nepsy-ohjaajasta sekä terapeuteista. Moniammatillinen seuranta tehdään tavallisesti seuraavissa elämäntilanteissa: Koulunaloituksissa (ala- ja yläkoulu sekä toisen asteen koulutus), työelämään siirtymisessä sekä eläköityessä. Seurannan voi tehdä kuntoutussuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kolme kuukautta ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään kolme viikkoa ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none">• Moniammatillinen arviointi ja suosituksia, jotka perustuvat asiakkaan tarpeisiin.
Taso 2	<ul style="list-style-type: none">• Moniammatillinen arvioinnin laatiminen kuntoutussuunnitelman yhteydessä

1.1.2 Kuntoutussuunnitelma

Tavoite:

- Kuntoutussuunnitelman laadinta Kansaneläkelaitokselle (KELA) vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen perustana

Kohderyhmä:

- Vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta varten kuntoutussuunnitelman tarvitseville henkilöille

Sisältö:

Vaativa lääkinällinen kuntoutus perustuu kuntoutussuunnitelmaan, joka on laadittu yhdessä asiakkaan, lääkärin ja moniammatillisen terapeuttiimin kanssa. Kuntoutussuunnitelmat laaditaan 1-3 vuodelle kerrallaan. Moniammatillisen tiimin seuranta, arvioita sekä suosituksia tarvitaan kuntoutussuunnitelmaa päivitettäessä. Koordinoiva työ ja matkat Varhaan henkilökunnalle sisältyvät palveluun. Kuntoutussuunnitelma voidaan laatia *1.1 moniammatillisen seurannan yhteydessä.*

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Maksusitoumuksen on oltava Varhalla viimeistään kolme kuukautta ennen kuin kuntoutussuunnitelma päättyy.
- Kun laaditaan asiakkaan ensimmäinen kuntoutussuunnitelma, maksusitoumuksen on oltava Varhalla viimeistään kolme kuukautta ennen varattua lääkärikäyntiä.
- Tilaus on sitova. Mikäli Tilaaja peruuttaa tehdyn tilauksen, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Kuntoutussuunnitelman laadinta • Terapiamuodon arviointi
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Kuntoutussuunnitelman laadinta • Kahden terapiamuodon arvioinnit
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> • Jokaisesta lisäarvioinnista tai tasoa 2 laajemmasta työstä

1.1.3 Kuntoutussuunnitelma, yksittäiset asiantuntijapalvelut

Tavoite:

- Tarjota kuntoutussuunnitelman laatimisen yhteydessä yksittäisiä toimenpiteitä vaativan lääkinällisen kuntoutuksen perustaksi Kansaneläkelaitokselle (KELA).

Kohderyhmä:

- Henkilöt, jotka tarvitsevat kuntoutussuunnitelman vaativaa lääkinällistä kuntoutusta varten.

Sisältö:

Palvelu sisältää yksittäisiä terapeutti- tai lääkäripalveluja kuntoutussuunnitelman laatimista varten.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kolme kuukautta ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään kolme viikkoa ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Yksittäiset terapeuttien toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> ○ Terapiamuodon arviointi
---------------	--

Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Yksittäiset lääkäritoimenpiteet
---------------	---

1.1.4 Osallisuuden ja itsemääräämisen tuki

Tavoite:

- Tarjota lisättyä tukea itsenäisyydelle ja osallisuudelle sekä mukautettua tukea toimivalle arjelle

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on kehitysvamma ja/tai neuropsykiatrinen häiriö
- Läheiset
- Ammatillaiset

Sisältö:

Vahvistaa asiakkaan mahdollisuuksia ja valmiuksia osallisuuteen ja itsemääräämiseen, tarkoituksena tukea asiakasta tämän elämäntilanteessa. Palvelua tarjotaan myös asiakkaan lähiverkostolle koskien oikeanlaista tukea sekä suositeltujen toimenpiteiden toteutusta. Palvelu perustuu yksilökeskeiseen työotteeseen sisältäen moniammatillisen tiimin; psykologin, sosiaalityöntekijän, kuntoutusohjaajan, nepsy-ohjaajan ja terapeuttien palvelut.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kuukausi ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään viikko ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Ensikäynti asiakkaan tilanteen ja tarpeiden arvioimiseksi • Moniammatillisen tiimin palvelutarpeen arviointi
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Verkostotyö asiakkaan lähiympäristössä • Ohjaus- ja konsultointikäynnit asiakkaan lähiympäristössä, kuten hänen kodissaan, päiväkodissaan tai päivä- ja työtoiminnan yksikössä. Sisältäen esim. <ul style="list-style-type: none"> ○ Työtä osallisuuden ja itsemääräämisen lisäämiseksi ○ Ennaltaehkäisevää työtä koskien rajoitustoimenpiteitä ○ Yksilökeskeisen työotteen ○ Elinikäistä oppimista ○ Yksilöllisen tuen, kuten kognitiivisen tuen valmistuksen ○ Sensorista stimulaatiota (aistien aktivoimista) ○ Tukitoimien toteutuksen ○ Tukikeskusteluja • Käyntikertojen määrästä sovitaan erikseen

Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan mielipiteiden ja kiinnostuksenkohteiden selvitys ja kartoitus • Kognitiivisen tuen tarpeen sekä ympäristömukautusten tarpeen selvitys
---------------	--

1.1.5 Puhetta tukeva, täydentävä ja korvaava kommunikointi (AAC)

Tavoite:

- Vaihtoehtoisen täydentävän kommunikaation ja vuorovaikutuksen käytön tukeminen ja toteuttaminen

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on kehitysvamma ja/tai neuropsykiatrinen häiriö
- Ammatillaiset
- Läheiset

Sisältö:

Toimiva kommunikaatio ja vuorovaikutus on tärkeää niin asiakkaalle kuin lähiympäristön ihmisillekin. Usein tarvitaan tukea ja tietoa koskien eri kommunikaatiotyökalujen käyttöä. Palvelu kohdistuu myös ammattilaisille ja läheisille, jotka toivovat tukea, tietoa sekä ohjausta konkreettisten kommunikaatiotyökalujen käytössä. Palvelu perustuu moniammatilliseen tiimiin, joka koostuu psykologista, sosiaalityöntekijästä, kuntoutusohjaajasta, nepsy-ohjaajasta sekä terapeuteista.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kuukausi ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään viikko ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Ensikäynti asiakkaan tilanteen ja tarpeiden arvioimiseksi • Moniammatillisen tiimin palvelutarpeen arviointi
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Verkostotyö asiakkaan lähiympäristössä • Ohjausta ja konsultointikäyntejä asiakkaan lähiympäristössä, kuten kodissa, päiväkodissa, päivä- ja työtoiminnan yksikössä. Palvelu sisältää esim. <ul style="list-style-type: none"> ○ Puhetta tukevaa, täydentävää ja korvaavaa kommunikointia (AAC) ○ Vuorovaikutusta, HYP ○ Tukea toimien toteutuksessa ○ Keskustelumatto -menetelmän ○ Tukiviittomat ○ Yksilöllisen tuen valmistuksen • Käyntikertojen määrästä sovitaan erikseen.
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> • Soveltuvan puhetta tukevan, täydentävän ja korvaavan kommunikoinnin (AAC) sekä vuorovaikutuksen valinta, käyttö sekä mukauttaminen.

1.1.6 Moniammatillinen tuki haastavassa käytöksessä

Tavoite:

- Tarjota tukea elämäntilanteen hallittavuuteen ja ennakoitavuuteen asiakkaalle ja tämän lähipiirille.

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on kehitysvamma ja/tai neuropsykiatrinen häiriö
- Läheiset
- Ammatillaiset

Sisältö:

Haastavan käytöksen yhteydessä on tärkeää työskennellä ennaltaehkäisevästi ja tavalla, jolla asiakas kohdataan vähäeleisesti. Palvelu tarjoaa tukea asiakkaalle hänen omien ilmaisutapojen löytämiseen sekä itsensä ja muiden ymmärtämiseen. Tämän lisäksi tukea tarjotaan mukautetun kognitiivisen tuen luomisessa sekä aistiärsykkeiden tasapainottamiseen haastavien tilanteiden ennaltaehkäisemiseksi. Palvelu tarjoaa tukea myös läheisille ja ammattilaisille haastavien tilanteiden kohtaamiseen siltä varalta, että näitä sattuisi. Palvelu perustuu moniammatilliseen tiimiin, joka koostuu psykologista, sosiaalityöntekijästä, kuntoutusohjaajasta, nepsy-ohjaajasta sekä terapeuteista.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kuukausi ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään viikko ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none">• Ensikäynti asiakkaan tilanteen ja tarpeiden arvioimiseksi• Moniammatillisen tiimin palvelutarpeen arviointi
Taso 2	<ul style="list-style-type: none">• Verkostotyötä asiakkaan lähiympäristössä• Ohjausta ja konsultointikäyntejä palvelunsaajan lähiympäristössä, kuten kodissa, päiväkodissa, päivä- ja työtoiminnan yksikössä. Sisältäen esim.<ul style="list-style-type: none">○ Vähäeleisen kohtaamisen○ Stimulointia○ Vaatimusten sekä ympäristön sopeuttamisen○ Yksilöllisen tuen valmistuksen○ Tukikeskusteluja• Käyntikertojen määrästä sovitaan erikseen
Taso 3	<ul style="list-style-type: none">• Haastavan käytöksen syyn selvittäminen kartoitusten, arviointien ja havaintojen perusteella• Haastavan käytöksen toimintasuunnitelman laatiminen, mikä pitää sisällään suosituksia liittyen ympäristön mukauttamiseen, kohtaamiseen, rutiineihin sekä muihin mukautuksiin.

1.1.7 Moniammatillinen tuki neuropsykiatrisissa häiriöissä (NEPSY)

Tavoite:

- Tarjota tukea elämäntilanteen ennakoitavuuteen, sisältörikkauteen sekä hallittavuuteen asiakkaille, jolla on neuropsykiatrisen häiriö sekä tämän lähipiirille.

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on neuropsykiatrisen häiriö
- Läheiset
- Ammatillaiset

Sisältö:

Palvelu on tarkoitettu kaikenikäisille henkilöille, joilla on neuropsykiatrisen häiriö, tämän läheisille sekä ammatillisille. Palvelua voidaan tarjota myös henkilöille, joilla ei ole diagnoosia, mutta jotka tarvitsevat selkeyttä ja strukturoidun ympäristön. Palvelut perustuvat asiakkaan tarpeisiin ja tarjoaa tukea arjen haasteissa sekä kehittäen valmiuksia itsenäisemmälle ja merkittävämmälle elämälle. Palvelu perustuu moniammatilliseen tiimiin, psykologin, sosiaalityöntekijän, kuntoutusohjaajan, nepsy-ohjaajan, puheterapeutin ja toimintaterapeutin yhteistyöhön.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kuukausi ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään viikko ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none">• Ensikäynti asiakkaan tilanteen ja tarpeiden arvioimiseksi• Moniammatillisen tiimin palvelutarpeen arviointi
Taso 2	<ul style="list-style-type: none">• Verkostotyötä asiakkaan lähiympäristössä• Ohjausta ja konsultointikäyntejä asiakkaan lähiympäristössä, kuten kodissa, päiväkodissa, päivä- ja työtoiminnan yksikössä. Sisältäen esim.<ul style="list-style-type: none">○ Ympäristön mukautuksia○ Aistipikkeavuuksiin liittyvää työtä○ Ympäristön strukturoimista○ Tietoa autismikirjosta ja muista neuropsykiatrisista häiriöistä (NEPSY)○ Yksilöllisen tuen valmistuksen• Nepsyvalmennusta asiakkaan lähiympäristössä• Käyntien määrästä sovitaan erikseen
Taso 3	<ul style="list-style-type: none">• M.m. aistikäsittelyn poikkeavuuksien kartoitus, ympäristön mukauttaminen, sopeutumiskeinot.

1.1.8 Moniammatillinen tuki lihavuuden ja ylipainon hoidossa

Tavoite:

- Tukea hyvää ja terveyttä edistävää painonhallintaa sekä tarjota sovellettuja toimenpiteitä lihavuudesta kärsivälle asiakkaille sekä tämän lähipiirille.

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on kehitysvamma ja/tai neuropsykiatrinen häiriö, ja joiden BMI ylittää 30 tai henkilöt, joiden BMI ylittää 27 ja joilla on liitännäissairauksia tai muita riskitekijöitä ylipainon lisäksi. Ikään sovellettu BMI lapsille ja nuorille.
- Läheiset
- Ammatillaiset

Sisältö:

Lihavuus on krooninen sairaus, jossa rasvakudosten määrä kehossa on liian suuri. On tärkeää hoitaa ja ennaltaehkäistä lihavuutta kaikissa ikäryhmissä, koska lihavuudella on merkittävät fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset sekä taloudelliset seuraukset, niin yksilölle kuin yhteiskunnalle. Lihavuuden ennaltaehkäisy ja hoidon tavoitteena on estää lihavuuden pahenemista, auttaa asiakasta painonhallinnassa sekä ennaltaehkäistä ja hoitaa liitännäissairauksia, ja näin parantaa työ- ja toimintakykyä sekä elämänlaatua. Lisäksi tavoitteena on tukea kyseisissä asioissa henkilöstöä mahdollisessa asumisyksikössä, jossa palvelu perustuu asiakaslähtöisyyteen. Lapsen tai nuoren kohdalla myös perhettä osallistetaan hoidon suunnitteluun ja kannustetaan itsehoitoon. Palvelu perustuu moniammatilliseen tiimiin, lääkärin, terveydenhoitajan tai sairaanhoitajan, kuntoutusohjaajan ja psykologin yhteistyöhön.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kolme kuukautta ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään kolme viikkoa ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Ensikäynti asiakkaan tilanteen ja tarpeiden arvioimiseksi • Moniammatillisen tiimin palvelutarpeen arviointi
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Moniammatillinen konsultaatio, ohjaus, informaatio • Verkostotyötä asiakkaan lähiympäristössä • Tuki rutiinien, ympäristön mukauttamiseen, kohtaamiseen, arjen struktuuriin ja muihin mukautuksiin • Yksilöllisen tukimateriaalin tuottaminen
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> • Lihavuuden ja ylipainon syyn selvitys kartoitusten, arviointien, huomioiden sekä keskusteluiden avulla • Lihavuuden ja ylipainon hoitosuunnitelman laatiminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Sisältää suosituksia ja seurantaan liittyen <ul style="list-style-type: none"> ▪ elintapoihin <ul style="list-style-type: none"> • painonhallintaa edistäviin ja syömisen hallintaa vahvistaviin ruokailutottumuksiin • fyysisen aktiviteetin lisäämiseen ja paikoillaan istumisen vähentämiseen • riittävään unensaantiin ja lepoon ▪ mahdolliseen lihavuuden lääkehoitoon

1.1.9 Psykologipalvelut

Tavoite:

- Tukea asiakkaan psyykkistä hyvinvointia ja kehitystä

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on kehitysvamma tai muu vamma
- Läheiset
- Ammatillaiset

Sisältö:

Psykologipalvelut sisältävät keskustelutukea ja tietoa erilaisista kehitysvammoista ja -häiriöistä. Psykologi kartoittaa henkilön valmiuksia ja taitoja, tekee psykologisia selvityksiä ja arviointeja sekä kirjoittaa lausuntoja, todistuksia ja suosituksia. Asiakkaalle ja tämän läheisille tarjotaan konsultaatiota ja tukitoimenpiteitä haasteellisissa elämäntilanteissa.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kuukausi ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään viikko ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none">• Psykologikeskustelut kahdenkesken tai ryhmässä, sisältäen esim.<ul style="list-style-type: none">○Psykoedukatiivista keskustelua○Kriisin käsittelyä○Tunteidenhallintaa & psyykkistä hyvinvointia○Seksuaalivalistusta○Motivoivia keskusteluja• Ohjaus ja konsultaatio, joka voi pitää sisällään tietoa ja neuvontaa• Psykologinen konsultaatio henkilöstöryhmille yksittäisen henkilön mielenterveyshäiriön tunnistamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi yksilön toimintarajoitteeseen liittyen• Osallistuminen verkostokokouksiin ja muihin kokouksiin• Käyttökertojen määrästä sovitaan erikseen
Taso 2	<ul style="list-style-type: none">• Selvitykset ja kartoitukset<ul style="list-style-type: none">○Kognitiivisen tason arviointi○Toimintakyky○Spesifit arvioinnit koskien esimerkiksi muistisairauksia, masennusta, emotionaalisia tai sosiaalisia ongelmia• Todistukset, lausunnot ja suositukset

1.1.10 Erikoislääkäripalvelut

Tavoite:

- Tarjota kehitysvamma-alan lääketieteellistä erityisosaamista

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on älyllinen kehitysvamma ja muu vamma

Sisältö:

Kehitysvamma-alan erikoislääkäri tekee kliinisiä tutkimuksia, diagnooseja ja lääkemääräyksiä sekä lääkityksen seurantaa. Erikoislääkäri kirjoittaa lausuntoja ja todistuksia eri viranomaisille ja hyvinvointialueille sekä laatii lääkinnällisiä kuntoutussuunnitelmia yhteistyössä Varhan terapeuttien kanssa, *katso 1.2 Kuntoutussuunitelma*. Erikoislääkäripalveluihin kuuluu myös koordinoiva työ. Erikoisala muodostuu elintapa- ja ravitsemusosaamisesta sekä ennaltaehkäisevästä terveydenhuollollisesta osaamisesta.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kolme kuukautta ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään kolme viikkoa ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none">• Reseptin uusiminen
Taso 2	<ul style="list-style-type: none">• Erikoislääkärivastaanotto, tarvittaessa myös etänä. Voi sisältää:<ul style="list-style-type: none">○ Lääketieteelliset tutkimukset○ Lääkehoito ja -määräys○ Seuranta○ Lausunto○ Todistus
Taso 3	<ul style="list-style-type: none">• Taso 2 laajemmat erikoislääkäripalvelut. Voivat sisältää seuraavaa:<ul style="list-style-type: none">○ Useita lausuntoja tai todistuksia○ Laajat lausunnot tai todistukset○ Vuosittainen lääkärintarkastus

1.1.11 Kårkullantien hammaslääkärivastaanotto

Tavoite:

- Tarjota mukautettuja hammaslääkäripalveluita

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on älyllinen kehitysvamma ja muita toimintakyvyn rajoitteita, käyttävät asumispalveluita Varsinais-Suomen hyvinvointialueella ja tarvitsevat hammaslääkäripalveluita lähipalveluna.

Sisältö:

Kårkullantien hammaslääkärivastaanotto on suunnattu henkilöille, joilla on älyllinen kehitysvamma ja muita toimintakyvyn rajoitteita, ja jotka tarvitsevat räätälöityjä hammaslääkäripalveluita. Palvelun tarjoaa hammaslääkäri ja suuhygienisti Kårkullantien hammaslääkärivastaanotolla. Vastaanottoaika on 30 minuuttia per asiakas.

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kolme kuukautta ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään kolme viikkoa ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Hammaslääkärivastaanotto voi sisältää mm. seuraavaa: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tutustumiskäynti ○ Tutkimus ○ Ennaltaehkäisevä suun terveydenhuolto ○ Karieshoito ○ Lähete erikoishammaslääkäripalveluihin ○ Hampaan poisto ○ Tietoa suun terveydenhuollosta
---------------	--

1.1.12 Lääketieteen, psykologian ja sosiaalityön asiantuntemus rajoitustoimenpidekysymyksissä

Tavoite:

- Tarjota erityishuoltolain (519/1977) mukaista asiantuntemusta

Kohderyhmä:

- Henkilöt, joilla on älyllinen kehitysvamma
- Ammattilaiset

Sisältö:

Kehitysvammaisten erityishuoltoon liittyvän lain mukaan lääkäristä, psykologista ja sosiaalityöntekijästä koostuvaa asiantuntijaryhmää on kuultava rajoitustoimenpiteitä koskevissa asioissa. Asiantuntijatuen edellytyksenä on, että asiantuntijaryhmä toimii yhtenäisenä tiiminä ja tuntee yksikön, sen toiminnan ja asiakkaat. Jotta Varhan ruotsinkielinen asiantuntijatiimi voi antaa lausuntonsa rajoitustoimenpiteitä koskevissa asioissa, sisältyvät seuraavat palvelut tuotteeseen:

Asiantuntijatiimillä on saatavillaan palvelunsaajan palvelu- ja hoito-/toteuttamissuunnitelma//itsemääräämisoikeussuunnitelma (IMO-suunnitelma) sekä muut tärkeät ja asianmukaiset asiakirjat, jotta tiimi voi ottaa kantaa siihen, täyttääkö yksikkö soveltamisalan vaatimuksen (§ 42 b) ja täytyvätkö rajoitustoimenpiteiden yleiset edellytykset (§ 42 d).

Tilaus- ja peruutusehdot:

- Tarvitsemme maksusitoumuksen kolme kuukautta ennen palveluksen alkamisajankohtaa.
- Maksuton peruutus viimeistään kolme viikkoa ennen palvelun alkamisajankohtaa. Mikäli tilaus peruutetaan myöhemmin kuin mitä peruutusehdoissa on sovittu, Palveluntuottajalla on oikeus veloittaa Tilaajalta Palveluntuottajalle aiheutuneet tosiasialliset kustannukset kokonaisuudessaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none">• Enintään tunnin (1h) kestä asiantuntijatiimin arvio
Taso 2	<ul style="list-style-type: none">• Enintään kaksi tuntia (2h) kestävä asiantuntijatiimin arvio
Taso 3	<ul style="list-style-type: none">• Kahden tunnin (Taso 2) aikarajan ylittävältä ajalta laskutetaan +10%:n lisä jokaiselta alkavalta tunnilta

1.2 Vaativan moniammatillisen tuen ruotsinkieliset palvelut

Ruotsinkielinen kriisi-, tutkimus- ja kuntoutusyksikkö sijaitsee Paraisilla. Yksikössä on 12 paikkaa, jotka on jaettu neljään osastoon. Yhden osaston tilat soveltuvat kriisinhoitoon, toisen osaston tilat soveltuvat erityisesti fyysisesti vaikeavammaisille. Lisäksi yksi osasto muodostuu asunnoista, joissa voi esim. harjoitella itsenäisempää asumista.

Palvelun sisältö räätälöidään asiakkaan yksilöllisten tarpeiden ja tavoitteiden mukaan.

1.2.1 Tutkimus

Kohderyhmä:

Kriisi-, tutkimus- ja kuntoutuspalveluita tarjotaan asiakkaille, joiden tuki-, apu-, hoito- tai kuntoutustarpeet ovat muuttuneet ja joille peruspalveluiden palvelut eivät enää riitä.

Tavoite:

Tutkimusjakso sisältää tutkimukset, selvitykset, asiakkaan somaattisen, henkisen ja sosiaalisen terveyden kartoituksen ja on tehokas tapa tutkia ja selvittää muutoksia kokonaisvaltaisesti. Tutkimusjakso suunnitellaan ennalta perustuen asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin, jonka arvioi moniammatillinen tiimi yhteistyössä asiakkaan ja tämän verkoston kanssa. Jakso kestää 2-4 viikkoa ja johtaa lausuntoon sekä suosituksiin koskien jatkohoitoa, kuntoutusta ja palveluita.

Sisältö:

- Verkostotapaaminen (sisäänkirjautumiskokous) asiakkaan ja hänen verkostonsa kanssa ennen jakson alkamista
- Diagnosointi
- Tutkimukset ja kartoitukset (esim. kognitiivinen arvio, dementiatutkimus, PEP3-kartoitus, ComFor-2 jne.)
- Lääkehoitojen tarkastus ja arviointi (lääkekokeilut ja -muutokset)
- Terapeuttien arvioinnit (vaativan lääkinnällisen kuntoutussuunnitelman laatiminen)
- Terapiat

- Kommunikaation ja apuvälineiden selvittäminen
- Yksilöllisesti räätälöity päivätoiminta
- Asiakkaan oman asumis- ja toimintaympäristön arviointi
- Jälkihoito (esim. leikkauksen jälkeen, jos asiakas ei tarvitse erikoislääkehoitoa, mutta ei myöskään voi palata kotiinsa)
- Kirjalliset lausunnot ja suosittelet
- Tarvittaessa seurantakokous
- Kotiutuskokous asiakkaan ja hänen verkostonsa kanssa
- Jakson jälkeen erikseen sovittuna tarpeen mukaan 1-2 kotikäyntiä sekä seurantakokous noin 1-3 kuukautta jakson jälkeen

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan tutkimusjakso toteutetaan yksikössä saatavissa olevien resurssien mukaisesti. Tutkimusjakson sisältyy yleiset lääkinnälliset toimenpiteet.
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan avun ja tuen tarve edellyttää yhden työntekijän työpanoksen lisäämistä yksikköön asiakkaan hoidollisuuden tai käyttäytymisen haasteiden takia ja/tai hän tarvitsee lääketieteellisiä palveluja ja asiantuntijoiden tutkimuksia.
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas tarvitsee hoidollisuutensa tai haasteellisen käyttäytymisensä takia päivääikaan jatkuvaa työntekijän läsnäoloa ja/tai lääkinnällisiä erikoislääkäripalveluita ja asiantuntijoiden erityistutkimuksia.
Taso 4	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista jatkuvan yhden työntekijän läsnäolon hoidollisuutensa tai käyttäytymisensä takia ja vaativia erikoislääkäripalveluja ja laajoja asiantuntijoiden erityistutkimuksia.
Taso 5	<ul style="list-style-type: none"> • Mikäli asiakkaan palvelutarve on poikkeuksellisen suuri, räätälöidään hänelle palvelupaketti, jonka vuorokausihinnan määrää palvelupaketin sisältö.

Kun kyseessä on sitoavat tilaukset tutkimusjaksojen osalta ja tämä palvelu keskeytetään sovitaan näistä tapauskohtaisesti

1.2.2 Tutkimusjaksot lapsille (alle 18 vuotiaille)

Tavoite:

Lapsille tutkimusjaksoja järjestetään 1-2 kertaa vuodessa riippuen palvelun kysynnästä. Jakso toteutetaan erillisessä tilassa, joka mukautetaan lasten tarpeille. Tutkimusjakso voidaan järjestää korkeintaan kolmelle lapselle kerralla. Palvelun sisältö räätälöidään lapsen yksilöllisten tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Jakso toteutetaan tiivissä yhteistyössä lapsen huoltajien, koulun ja muiden verkostojen sekä muiden terveyden- ja sairaanhoidon yksiköiden kanssa. Jakson pituus voi vaihdella riippuen lapsen tarpeista.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Verkostotapaaminen lapsen huoltajien ja lapsen verkoston kanssa ennen tutkimusjaksoa • Tarpeen mukaan kartoituksia ja arviointeja voidaan tehdä lapsen kotiympäristössä ennen tutkimusjaksoa • Perheelle lähetetään valmistelevaa materiaalia etukäteen
---------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Arviointeja (kognitiivinen arviointi), kartoituksia ja selvityksiä (esim. PEP3 kartoitus, ComFor2) • Diagnosointi • Lääkehoitojen tarkistus ja arviointi (lääkekokeilu ja -muutoksia) • Terapeutin arviointeja (vaativan lääkinällisen kuntoutussuunnitelman laatiminen) • Terapiat • Kommunikaation ja apuvälineiden selvitys • Kirjalliset lausunnot ja suositukset • Kotiutuskokous perheen ja lapsen verkoston kanssa • Jakson jälkeen erikseen sovittuna tarpeen mukaan 1-2 kotikäyntiä sekä seurantakokous noin 1-3 kuukautta jakson jälkeen • Psykiatrin ja lastenlääkärin konsultointi • Lapselle soveltuva päiväohjelma
Taso 2	Mikäli asiakkaan palvelutarve on poikkeuksellisen suuri räätälöidään hänelle palvelupaketti, jonka vuorokausihinnan määrää palvelupaketin sisältö.

Kun kyseessä on sitoavat tilaukset tutkimusjaksojen osalta ja tämä palvelu keskeytetään sovitaan näistä tapauskohtaisesti

1.2.3 Kriisihoito

Tavoite:

Kriisihoitoa tarjotaan asiakkaalle, jolla on kiireellinen hoitotarve, esim. perhekriisin tai asumisyksikössä esiintyvän kestäättömän tilanteen vuoksi. Kriisihoitoa järjestetään tarpeen mukaan sovelletuissa erityistiloissa. Kriisijakso kestää viikon tai useampia, joita usein seuraa tutkimus- tai kuntoutusjakso ennen kuin asiakas palaa kotiin.

Sisältö:

- Kokonaisvaltainen kartoitus, jonka tekee moniammatillinen asiantuntijatiimi yhdessä asiakkaan verkoston kanssa. Kartoitus sisältää selvityksen kriisihoidon tarpeen syistä, lääkinällisiä tutkimuksia ja somaattisten sairauksien poissulkeminen, lääketarkastuksia, taustalla olevien neurologisten ja psykiatristen sairauksien selvitys.
- Räätälöity hoitosuunnitelma, sisältäen jakson tavoitteet
- Jatkohoidon suunnittelu aktiivisessa yhteistyössä asiakkaan verkoston kanssa
- Kirjalliset lausunnot ja suositukset

Kriisihoitoon tullessa veloitetaan hinta, joka arvioidaan viikon jälkeen, kun palvelun sisältö määritellään.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan tutkimusjakso toteutetaan yksikössä olemassa olevilla resursseilla
---------------	--

Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaan avun ja tuen tarve edellyttää yhden työntekijän työpanoksen lisäämistä yksikköön asiakkaan hoidollisuuden tai käyttäytymisen haasteiden takia ja/tai hän tarvitsee lääketieteellisiä palveluja ja asiantuntijoiden tutkimuksia.
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> Asiakas tarvitsee hoidollisuutensa tai haasteellisen käyttäytymisensä takia päivääikaan jatkuvaa työntekijän läsnäoloa ja/tai lääkinnällisiä erikoislääkäripalveluita ja asiantuntijoiden erityistutkimuksia.
Taso 4	<ul style="list-style-type: none"> Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista jatkuvan yhden työntekijän läsnäolon hoidollisuutensa tai käyttäytymisensä takia ja vaativia erikoislääkäripalveluja ja laajoja asiantuntijoiden erityistutkimuksia.
Taso 5	<ul style="list-style-type: none"> Mikäli asiakkaan palvelutarve on poikkeuksellisen suuri räätälöidään hänelle palvelupaketti, jonka vuorokausihinnan määrää palvelupaketin sisältö.

Kun kyseessä on sitoavat tilaukset kriisihoidon osalta ja tämä palvelu keskeytetään sovitaan näistä tapauskohtaisesti.

1.2.4 Kuntoutus

Tavoite:

Kuntoutuksen tavoitteena on löytää ratkaisuja ja menettelyjä, jotka tukevat asiakkaan ja tämän lähiympäristöä ja täten mahdollistaa mielekkään elämän aiemmassa elinympäristössä tai tarpeen mukaan etsiä uusi sopiva asuinympäristö asiakkaalle.

Kuntoutusjakso voi kestää pari viikkoa tai jopa kuukausia. Jaksoa edeltää usein tutkimus- tai kriisijakso.

Sisältö:

- Verkostokokous asiakkaan ja tämän verkoston kanssa ennen jakson alkua
- Toimintakyvyn arviointi sekä ohjaus
- Sosiaalisten kykyjen arviointi sekä ohjaus
- Vahvistaa kykyä pärjätä itsenäisesti arjessa erilaisten pedagogisten menetelmien avulla sekä osallisuutta tukevan tavoitteellisen päivätoiminnan avulla
- Lääkäri-, psykologi-, toimintaterapeutti-, puheterapeutti-, musiikkiterapeutti-, kuntoutusohjaaja- sekä nepsy-ohjaajapalvelut asiakkaan tarpeiden mukaisesti
- Moniammatillisen tiimin jatkuva tuki henkilökunnalle asiakastyössä
- Sisäänkirjautumis- ja kotiutuskokoukset
- Kirjalliset lausunnot ja suositukset

On tärkeää, että hyviksi todetut menetelmät ja tukimuodot siirretään asiakkaan omaan ympäristöön. Erillisellä sopimuksella voidaan tehdä 1-2 seurantakäyntiä asiakkaan omaan ympäristöön kuntoutusjakson jälkeen.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaan kuntoutusjakso toteutetaan yksikössä olemassa olevilla resursseilla. Kuntoutusjaksoon sisältyy yleiset lääkinnälliset toimenpiteet.
---------------	---

Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaan avun ja tuen tarve edellyttää yhden työntekijän työpanoksen lisäämistä yksikköön asiakkaan hoidollisuuden tai käyttäytymisen haasteiden takia ja/tai hän tarvitsee lääketieteellisiä palveluja ja asiantuntijoiden tutkimuksia.
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> Asiakas tarvitsee hoidollisuutensa tai haasteellisen käyttäytymisensä takia päiväsaikaan jatkuvaa työntekijän läsnäoloa ja/tai lääkinnällisiä erikoislääkäripalveluita ja asiantuntijoiden erityistutkimuksia
Taso 4	<ul style="list-style-type: none"> Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista jatkuvan yhden työntekijän läsnäolon hoidollisuutensa tai käyttäytymisensä takia ja vaativia erikoislääkäripalveluja ja laajoja asiantuntijoiden erityistutkimuksia.
Taso 5	<ul style="list-style-type: none"> Mikäli asiakkaan palvelutarve on poikkeuksellisen suuri räätälöidään hänelle palvelupaketti, jonka vuorokausihinnan määrää palvelupaketin sisältö.

Kun kyseessä on sitoavat tilaukset kuntoutusjaksojen osalta ja palvelu keskeytetään sovitaan näistä tapauskohtaisesti.

1.3 Henkilön tahdosta riippumaton tutkimus ja hoito erityishuoltolain nojalla

1.3.1 Tahdosta riippumaton tutkimus ja hoito asiakkaan hoitotarpeen kartoitukseen

Tavoite:

Erityishuoltolain nojalla voidaan hyvinvointialueen päätöksiä tekeväälle vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmälle suunnatun hakemuksen perusteella määrätä henkilö tahdostaan riippumatta arviointiin hoitotarpeen selvittämiseksi. Tällaisissa tilanteissa henkilö todennäköisesti vakavasti vaarantaa terveyttään tai turvallisuuttaan taikka muiden henkilöiden terveyttä tai turvallisuutta ja hänen hoitoaan ja huolenpitoaan ei voida järjestää muulla tavoin..Hän ei kykene tekemään hoitoaan ja huolenpitoaan koskevia ratkaisuja eikä ymmärtämään käyttäytymisensä seurauksia;

Hakemuksen on oikeutettu tekemään henkilön laillinen edustaja taikka hänen omaisensa tai muu läheisensä. Hakemuksen voi tehdä myös sen hyvinvointialueen hallintosäännössä tehtävään määrätty viranhaltija, jonka alueella henkilö oleskelee. Ennen tutkimukseen määräämistä on selvitettävä henkilön oma mielipide. Henkilön huoltaja tai muu laillinen edustaja on kuultava ennen tutkimukseen määräämistä.

Laillistetun lääkärin, laillistetun psykologin ja laillistetun sosiaalityöntekijän, jotka ovat virkasuhteessa ja perehtyneet kehitysvammahuoltoon, sekä tarvittaessa muiden sosiaali- ja tai terveydenhuollon ammattihenkilöt suorittavat henkilöä koskeva tutkimus.

Tutkimusjakso voi kestää enintään 14 vuorokautta. Sinä aikana päätöksiä tekevän vaativan moniammatillisen tuen asiantuntijaryhmän on päätettävä, määrätäänkö henkilö tahdosta riippumattomaan hoitoon ja päätös on alistettava hallinto-oikeuden vahvistettavaksi.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Tarvittavat tutkimukset • Henkilön tarvitsema ohjaus tutkimusjakson aikana sekä ympärivuorokautinen hoito ja lääkkeet
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Mikäli asiakkaan palvelutarve on poikkeuksellisen suuri räätälöidään hänelle palvelupaketti, jonka vuorokausihinnan määrää palvelupaketin sisältö.

Kun kyseessä on sitoavat tilaukset ja palvelun keskeyttäminen sovitaan näistä tapauskohtaisesti.

1.3.2 Tahdosta riippumaton hoito

Tavoite:

Henkilö voidaan määrätä hoitoon tahdostaan riippumatta erityishuoltolain nojalla korkeintaan 6 kuukautta kerrallaan. Mikäli hoidontarve tahdosta riippumatta on pidempi kuin 6 kuukautta, tulee lain mukaan tehdä uusi tutkimus ja päätöksiä tekevän vaativan moniammatillisen asiantuntijaryhmän tehdä uusi päätös tahdosta riippumattomasta hoidosta kuuden kuukauden sisällä.

Sisältö:

- Lääkärin, psykologin ja sosiaalityöntekijän toimet ja seuranta
- Henkilön tarvitsema ohjaus tutkimusaikana, ympärivuorokautinen hoito sekä lääkkeet

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan tahdosta riippumaton hoito toteutetaan yksikössä olemassa olevilla resursseilla. Hoitoon sisältyy yleiset lääkinnälliset toimenpiteet.
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan avun ja tuen tarve edellyttää yhden työntekijän työpanoksen lisäämistä yksikköön asiakkaan hoidollisuuden tai käyttäytymisen haasteiden takia ja/tai hän tarvitsee lääketieteellisiä palveluja ja asiantuntijoiden tutkimuksia.
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas tarvitsee hoidollisuutensa tai haasteellisen käyttäytymisensä takia päiväsaikaan yhden työntekijän jatkuvaa läsnäoloa ja/tai lääkinnällisiä erikoislääkäripalveluita ja asiantuntijoiden erityistutkimuksia
Taso 4	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista jatkuvan yhden työntekijän läsnäolon hoidollisuutensa tai käyttäytymisensä takia ja vaativia erikoislääkäripalveluja ja laajoja asiantuntijoiden erityistutkimuksia.
Taso 5	<ul style="list-style-type: none"> • Mikäli asiakkaan palvelutarve on poikkeuksellisen suuri räätälöidään hänelle palvelupaketti, jonka vuorokausihinnan määrää palvelupaketin sisältö.

Kun kyseessä on sitoavat tilaukset ja palvelun keskeyttäminen sovitaan näistä tapauskohtaisesti

1.4 Ruotsinkieliset palvelut pitkäaikaiskuntoutuksen osalta kun kyseessä on erityisen vaativat asumispalvelut

Paraisilla on pitkäaikaiskuntoutusta tarjoava ruotsinkielinen yksikkö. Yksikkö sijaitsee samalla alueella kuin ruotsinkielinen kriisi-, tutkimus- ja kuntoutusyksikkö. Yksikkö saa vahvaa tukea moniammatilliselta tiimiltä (lääkäri, psykologi sekä sosiaalityöntekijä). Tarpeen mukaan myös asiantuntijapalveluita on saatavissa, esim. toimintaterapeutin, fysioterapeutin, musiikkiterapeutin, nepsy-ohjaajan sekä kuntoutusohjaajan palveluita.

Yksikössä on viisi paikkaa. Kaikilla yksikössä asuvilla on kylpyhuoneella varustettu oma huone ja lisäksi yhteisessä käytössä on keittiö, olohuone ja sauna. Asiakkaiden erilaiset tarpeet on huomioitu tilojen fyysisessä muotoilussa esim. materiaalit ovat erityisen kestäviä ja aistien yli- tai aliherkkykyydet on huomioitu.

Lähiympäristö on turvallinen ja soveltuu asiakkaille, joilla on neuropsykiatrisia erityisvaikeuksia ja/tai psykososiaalisia ongelmia.

Palvelun sisältö räätälöidään vastaamaan asiakkaan yksilöllisiä tarpeita.

Kohderyhmä:

Palvelut ovat tarkoitettuja asiakkaille, jotka syystä tai useammasta tarvitsevat erityisen vaativaa asumispalvelua pitkäaikaiskuntoutuksen muodossa:

Syyt voivat olla

- vaikea neuropsykiatrisen häiriö
- vakavia psykososiaalisia ongelmia

Asiakkaalla voi olla vakavia vaikeuksia säädellä käytöstään ja haasteita elämäntilanteensa hallitsemisessa. Haasteet voivat johtua neuropsykiatrisesta häiriöstä tai psyykkisistä terveysongelmista. Asiakkaalla voi esiintyä toistuvaa aggressiivista käytöstä sekä väkivaltaisuutta, joka aiheuttaa haittaa henkilölle itselleen tai muille hänen ympäristössään.

Tavoitteet:

- Tarjota yksilöllisesti räätälöityä asumispalvelua, joka tarpeen mukaan sisältää myös yksilöllisesti räätälöityä päiväsaikaista toimintaa
- Antaa asiakkaalle keinoja ja välineitä arjen hallintaan
- Tukea asiakasta kohti kevyempää asumismuotoa

Henkilöstöresurssit:

- Henkilökunta perehdytetään ja koulutetaan antamaan palvelua, hoitoa ja kuntoutusta henkilöille, joilla on neuropsykiatrisia häiriöitä sekä psykososiaalisia ongelmia. Henkilökunta saa koulutusta, ohjausta ja konsultaatiota työn tueksi.
- Yksikössä on kärkeäosaamista neuropsykiatristen häiriöiden, psykiatrian, kommunikaation ja vuorovaikutuksen alueilta.

- Henkilöstömitoitus suunnitellaan asiakkaan erityistarpeiden perusteella. Asiakas voi perushenkilöstömitoituksen lisäksi saada tarpeen mukaan yksilöllisiä tukipalveluita.

Sisältö:

Palveluissa noudatetaan valtakunnallisia asumisen laatuksiteereitä sekä osallisuutta ja työllisyyttä tukevia laatuksiteereitä. Asumispalvelut suunnitellaan vastaamaan asiakkaiden yksilöllisiä tarpeita ja toiveita. Kaikilla asiakkailla on omat tavoitteet ja näitä seurataan säännöllisesti. Yksilökeskeistä työtapa käyttämällä tuetaan asiakasta itsemääräämisen ja osallisuuden suhteen oman asumistuen muotoilussa sekä omaa elämää koskevissa päätöksenteoissa.

Pitkäaikaiskuntoutuksen painopisteet:

- Asiakkaan vahvuuksien ja kykyjen vahvistaminen
- Kommunikaation tukeminen ja mahdollistaminen asiakkaan omalla kommunikaatiomenetelmällä
- Arjen sosiaalisten kykyjen tukeminen
- Yksilöllisesti suunniteltu strukturoitu päivä- ja viikko-ohjelma
- Päiväsaikaista toimintaa tarpeiden mukaan
- Asiakkaan turva ja turvallisen ympäristön luominen

Asiakkaan tarvitsemat terveyst- ja sairaanhoidot voidaan tarpeen mukaan järjestää asumisyksikössä.

Palveluun sisältyy yksilöllisesti suunniteltu toiminta päiväsaikaan arkisin.

Henkilöstö tekee yhteistyötä omaisten ja muiden sosiaalisten verkostojen kanssa.

Tuki- ja asiantuntijapalvelut:

- Moniammatillisen tiimin (lääkäri, psykologi ja sosiaalityöntekijä) vahva tukea koskien itsemääräämistä ja rajoitustoimenpiteitä.
- Tarpeen mukaan saatavissa on myös muita asiantuntijapalveluita, esim. toimintaterapeutin, fysioterapeutin, nepsy-ohjaajan, kuntoutusohjaajan, ja puheterapeutin palveluja sekä seksuaalineuvonta.

Palveluun sisältyy vuokra, palvelumaksu, ruoka, lääkkeet, kuljetukset, erilaiset tarvikkeet, terveyst- ja sairaanhoitomaksut, henkilökohtaiset apuvälineet ja terapiat.

Lääkärin, psykologin, sosiaalityöntekijän, fysio-, toiminta- ja musiikkiterapeuttien, puheterapeutin, kuntoutusohjaajan ja nepsy-ohjaajan palvelut sisältyvät hintaan.

Taso 1	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan pitkäaikaiskuntoutus toteutetaan yksikössä olemassa olevilla resursseilla
Taso 2	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaan avun ja tuen tarve edellyttää yhden työntekijän työpanoksen lisäämistä yksikköön asiakkaan hoidollisuuden tai käyttäytymisen haasteiden takia
Taso 3	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas tarvitsee hoidollisuutensa tai haasteellisen käyttäytymisensä takia päiväsaikaan yhden työntekijän jatkuvaa läsnäoloa
Taso 4	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas tarvitsee ympärivuorokautista jatkuvan yhden työntekijän läsnäolon hoidollisuutensa tai käyttäytymisensä takia

Taso 5	<ul style="list-style-type: none">• Mikäli asiakkaan palvelutarve on poikkeuksellisen vaativaa, räätälöidään hänelle palvelupaketti, jonka vuorokausihinnan määrää palvelupaketin sisältö
---------------	---

Tilausehdot:

Varhan on saatava maksusitoumus viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun aloittamista

Irtisanominen ja laskutus

- Jos asiakas/tilaaja irtisanoo paikkansa erittäin vaativissa vammaispalvelussa laskutetaan asumispalvelun tilaajaa kuukauden ajan, siitä päivämäärästä lähtien kun tilaaja/asiakas on ilmoittanut palveluntuottajalle irtisanovansa paikan.
- Kuolintapauksissa ei laskuteta tilaajaa kuolinpäivän jälkeen.

2 Ruotsinkielisiä asumispalveluita, päivä- ja työtoimintaa

Varsinais-Suomen hyvinvointialue tarjoaa asumispalveluita, päivä- ja työtoimintaa. Tarkoituksena on tarjota palvelua kaikenikäisille henkilöille, joilla on älyllinen kehitysvamma ja/tai muu toimintarajoite. Palvelu koostuu muun muassa pitkäaikaisesta ja tilapäisestä asumispalvelusta sekä päivä- ja työtoiminnasta. Palvelutarjonta on jaettu eri tuotteisiin, jotka sisältävät kategorioita perustuen asiakkaan tarpeisiin. Palvelua tarjotaan Varsinais-Suomen hyvinvointialueella. Palvelun tarve tulisi määritellä maksusitoumuksessa.

Tilausehdot asumispalveluiden sekä päivä- ja työtoiminnan palveluille

Varhan on saatava maksusitoumus viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun aloittamista.

Irtisanominen ja laskutus

- Jos tilaaja/asiakas irtisanoo paikan päivä-/työtoiminnassa laskutetaan tilaajaa kuukauden ajan, siitä päivämäärästä eteenpäin kun tilaaja/asiakas on ilmoittanut irtisanomisen palveluntuottajalle.
- Jos tilaaja/asiakas irtisanoo asumispaikan, tilaajaa laskutetaan niin kauan kun vuokrasopimus on voimassa.
- Kun poissaolon syynä on lyhytaikainen sairaalahoito laskee hintaluokka yhdellä asteella, kuitenkin niin että sisäänkirjautumispäivästä laskutetaan normaalin hintaluokan mukaan. Jos asiakas kuuluu alimpaan hintaluokkaan pysyy hinta muuttumattomana. Pidempien sairaalajaksojen kohdalla tehdään erillinen sopimus.
- Kuolintapauksissa asiakasta ei laskuteta kuolinpäivän jälkeen.

Asiakkaan vuokrasopimuksen irtisanominen asumispalvelussa

Irtisanomisaika vuokralaiselle (asiakkaalle) on vuokralain mukaan yksi kuukausi laskettuna sen kuukauden viimeisestä päivästä kun vuokrasopimus irtisanoaan. Kuolintapauksissa laskutetaan vuokra kaksi viikkoa vuokralaisen kuolinpäivän jälkeen.

Ole yhteydessä, mikäli kysyttävää tai kiinnostusta palveluun.

Yhteystiedot:

Hilve Sandblom

Palvelupäällikkö

puh 044 358 1158

hilve.sandblom@varha.fi

2.1 Tuettu asuminen

Palvelun kuvaus:

Tuettu asuminen on palvelumuoto, joka on tarkoitettu asiakkaille jotka asuvat itsenäisesti joko vuokra- tai omistusasunnossa. Asiakas saa tukea ja ohjausta arjen askareissa, joka mahdollistaa itsenäisen asumisen. Tuki sisältää apua kodin ja hygienian hoidossa, ruuanlaitossa ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämisessä. Lisäksi osallisuuden lisääminen yhteiskunnassa sekä valintojen että päätösten tekeminen kuuluvat tämän palvelun piiriin. Tuki asiakkaan kodissa on etukäteen suunniteltu ja sovittu asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Henkilökunta tulee asiakkaan luo lähistöllä sijaitsevasta asumisyksiköstä. Asiakas on itse kykenevä ottamaan yhteyttä henkilökuntaan, jos hän tarvitsee äkillisesti apua tai tukea.

Asiakkaat, jotka saavat tuetun asumisen palvelua, voivat halutessaan osallistua lähistöllä sijaitsevaan asumisyksikön ryhmätoimintaan. Tämä toiminta tukee asiakkaan sosiaalisia taitoja.

Sisältö:

Palvelun lähtökohtana on asiakkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet. Palvelu suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä asiakkaan kanssa ja kirjataan toteuttamissuunnitelmaan. Toteuttamissuunnitelmaa tehtäessä käytetään yksilökeskeistä suunnittelua (YKS) Toteuttamissuunnitelma sisältää tietoja palvelun sisällöstä, miten suunnitelman tavoitteet saavutetaan sekä kuvauksen miten asiakkaan itsemääräämisoikeutta vahvistetaan. Suunnitelmaa toteuttaessa tehdään yhteistyötä omaisten ja asiantuntijoiden kanssa.

Palvelu sisältää seuraavia tukimuotoja asiakkaan yksilöllisten tarpeiden mukaan:

- Tuki kodin hoitoon
- Tuki hygienian hoitoon
- Tuki ruokaostosten suunnitteluun ja ostosten tekoon sekä kaupassa käynti ja ruuanlaitto
- Tuki raha-asioiden hallintaan
- Tuki vapaa-ajan suunnitteluun ja toteutukseen
- Tuki työ- ja päivätoimintaan osallistumiseen esim. puhelinsoitto aamuisin
- Tuki kommunikointiin ja sosiaalisiin suhteisiin
- Terveys ja sairaanhoito; tuki ja ohjaus terveyden hoidossa ja tarvittaessa henkilökunta mukana lääkärikäynneillä. Tarvittaessa tuki lääkkeiden käytössä ja annostelussa.

Tukikäynti	<ul style="list-style-type: none">• Tuetun asumisen palvelu sisältää tukikäyntejä asiakkaan kodissa.• Tukikäynti on etukäteen suunniteltu ja perustuu asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin.• Tukikäynnin kesto on 2 tuntia (matkat mukaanlukien).• Tukikäynnistä veloitetaan maksuluokka kahden (2) mukaan.
Satunnaiset tukitoimenpiteet tai ryhmätoiminta	<ul style="list-style-type: none">• Satunnaiset tukitoimenpiteet ovat mahdollisia asiakkaille, jotka saavat tuetun asumisen palvelua.• Asiakkailla saattaa olla tarvetta sosiaaliseen kanssakäymiseen tai tarvetta saada tukea tilanteissa, jotka hän kokee turvattomiksi.• Tukitoimenpiteet voidaan toteuttaa myös ryhmätoimintana esim. retket ja saunaillat

	<ul style="list-style-type: none"> • Saunaillasta, retkestä tai vastaavasta tapahtumasta laskutetaan yksi (1) kertamaksu tapahtumaa kohti, riippumatta tapahtuman kestosta (myös yli kahden tunnin tapahtumista). • Tukitoimenpiteitä voidaan myös antaa puhelimen tai videopuhelun kautta. Jos puhelut ovat lyhyitä puheluihin käytetty aika lasketaan yhteen kunnes ne vastaavat yhtä kertamaksua.
--	--

2.2 Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Palvelun kuvaus:

Varsinais-Suomen hyvinvointialue tarjoaa erilaisia pitkäaikaisasumispalvelun muotoja henkilöille, joilla on älyllinen kehitysvamma ja jotka tarvitsevat tukea, apua tai hoivaa kotonaan.

Asiakkaille, joilla on tarvetta ympärivuorokautiselle palvelulle, tarjotaan mahdollisuus asua ryhmäkodissa tai omassa asunnossa. Henkilökunnan tilat sijaitsevat asunnon läheisyydessä samassa rakennuksessa. Huoneeseen kuuluu useimmiten oma kylpyhuone mutta keittiö, olohuone ja saunatilat jaetaan muiden ryhmäkodissa asuvien kanssa. Asiakkaille, jotka asuvat omissa huoneistoissa, on mahdollisuus viettää aikaa asumisyksikön yhteisissä tiloissa. Asiakkaiden kanssa tehdään vuokrasopimus ja asiakkaat maksavat itse omaan talouteensa kuuluvat menot.

Asumisyksikössä on henkilökuntaa paikalla kaikkina vuorokauden aikoina. Suurin osa asiakkaista osallistuu työ-/päivätoimintaan asumisyksikön ulkopuolella. Päivätoimintaa järjestetään arkipäivisin asumisyksikössä senioreille ja asiakkaille, jotka lääketieteellisen tai muun syyn vuoksi, eivät voi osallistua asumisyksikön ulkopuoliseen päivätoimintaan.

Asiakkaiden tuen, avun ja hoivan määrä voi vaihdella arkielämän eri alueilla. Osa asiakkaista tarvitsee jatkuvaa tukea ja hoivaa, osa pärjää vähemmällä tuella. Asiakkaan avun ja tuen määrää arvioidaan jatkuvasti.

Sisältö:

Palvelun lähtökohtana on asiakkaan yksilölliset tarpeet ja toiveet. Palvelu suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä asiakkaan kanssa ja kirjataan toteuttamissuunnitelmaan. Toteuttamissuunnitelmaa tehdessä käytetään yksilökeskeistä suunnitelmaa (YKS). Toteuttamissuunnitelma sisältää tietoja palvelun sisällöstä, suunnitelman miten tavoitteet saavutetaan sekä kuvaus miten asiakkaan itsemäärämisoikeutta vahvistetaan. Palveluun sisältyy yhteistyö asiakkaan omaisten ja suunnitelman toteuttamista tukevien asiantuntijoiden kanssa.

Ympäri vuorokautinen asumispalvelu sisältää seuraavia palveluja asiakkaan yksilöllisistä tarpeista riippuen:

- Henkilökunta ohjaa ja tekee kotiaskareita yhdessä asiakkaan kanssa/vaihtoehtoisesti asiakas ei osallistu kotiaskareihin.
- Henkilökunta ohjaa ja avustaa asiakasta henkilökohtaisesta hygieniasta ja pukeutumisesta/vaihtoehtoisesti henkilökuntaa huolehtii asiakkaan henkilökohtaisesta hygieniasta ja pukeutumisesta.
- Henkilökunnalla on päävastuu ruuanlaitosta ja asiakkaan ravinnon saannista / asiakas voi osallistua ruuanlaittoon.
- Asiakas saa tukea ja apua raha-asioiden hoidossa

- 'Asiakas saa tukea vapaa-ajan ohjelman suunnitteluun ja toteutukseen. Asiakas saa tarvittaessa ohjaajan mukaan vapaa-ajan aktiviteetteihin.
- Asiakasta tuetaan osallistumaan työ-/päivätoimintaan asumisyksikön ulkopuolella. Asiakkaalle järjestetään tarvittaessa päivätoimintaa asumisyksikössä.
- Tuki kommunikointiin ja sosiaalisten suhteiden ylläpitoon
- Terveys ja sairaanhoito: henkilökunta vastaa asiakkaan terveyteen ja sairaanhoitoon liittyvistä kysymyksistä; on mukana asiakkaan lääkärinkäynneillä, huolehtii lääkkeistä jne.

Maksuluokka 3	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla lievä toimintahäiriö. Hän on ainakin osittain itsenäinen päivän toiminnoissa. Henkilökunnan tehtävänä on muistuttaa ja antaa suullista tukea asiakkaan itsenäiseen toimintaan. Henkilökunta voi myös antaa konkreettista apua yksittäisten toimintojen kohdalla.
Maksuluokka 4	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on lievä/keskivaikea fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Henkilökunta antaa kevyttä jatkuvaa päivittäistä tukea. Henkilökunta tukee asiakasta muistuttamalla ja motivoimalla häntä erilaisiin aktiviteetteihin ja kotitöihin. Suullinen tuki ja osittain myös konkreettista apua.
Maksuluokka 5	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Henkilökunta tukee asiakasta päivittäin useissa eri toiminnoissa. Henkilökunta on läsnä ja avustaa asiakasta monissa arjen askareissa. Osa henkilökunnan ajasta kuluu asiakkaan motivointiin.
Maksuluokka 6	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla laaja-alainen fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö ja henkilökunta on läsnä suurimman osan aikaa. Avun ja tuen tarve on jatkuvaa ja vaativat pitkää ajankäyttöä. Aikaa tarvitaan myös asiakkaan motivointiin.
Maksuluokka 8	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on hyvin laaja-alainen fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Fyysisestä ja/tai psyykkisestä hoidontarpeesta johtuen tai turvallisuussyistä henkilökunta on jatkuvasti lähellä. Henkilökunnan työpanos on suurta ja/tai koostuu laajamittaisesta asiakkaan motivoinnista.
Seniorimaksu	<ul style="list-style-type: none"> • Jos asumisyksikössä tarvitaan henkilökuntaa päiväsaikaan, koska asiakas on kotona, laskutetaan seniorimaksu arkipäivistä. Seniorimaksua ei laskuteta, jos asiakas pärjää kotonaan ilman henkilökuntaa. Senioritoiminta sisältää hoivaa, aktiviteetteja ja aistikokemuksia asiakkaan tarpeen mukaan. • Seniorimaksu perustuu asiakkaan vahvistettuun maksuluokkaan ympärivuorokautisessa palveluasumisessa.

2.3 Työtoiminta

Palvelun kuvaus:

- Työtoiminnan tavoitteena on tarjota asiakkaan yksilökeskeisen suunnitelman mukaisia mielekkäitä työtehtäviä ja toimintaa. Työtoiminta järjestetään toimintayksikössä tai lähiyhteisössä.

Työtoiminta toimintayksikössä:

- Toiminta koostuu omien tuotteiden ja palveluiden tuottamisesta. Erialaisten työtehtävien lisäksi asiakkaalle tarjotaan mahdollisuus liikunnallisiin aktiviteetteihin ja kulttuuritapahtumiin sekä tukea opiskeluun. Toimintayksikkö maksaa asiakkaalle työosuusrahaa.
- Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ruotsinkielisellä työtoiminnalla on kolme suurkeittiötä; Paraisten keskustassa, Turussa ja Kemiönsaarella. Keittiötoiminta on osa työtoimintaa, asiakkaat osallistuvat sekä lounaan että tilaustöiden valmistukseen. Keittiöryhmän ohjaaja on keittiöalan ammattilainen ja hänellä on kokemusta asiakasryhmän ohjauksesta.
- Paraisilla toimii kirjoitusryhmä, jota ohjaa toimintayksikön ohjaaja. Ryhmä kirjoittaa omia tekstejä sekä työstää muiden tekstejä helppolukuisiksi.
- Lukupiirit, joissa ohjaaja lukee ääneen asiakkaille, toteutetaan yhdessä ruotsinkielisen LL-centerin kanssa (vertaa suom.kieliseen Selkokeskukseen). Lukutuokiot tarjoavat asiakkaille lukuelämyksiä, innostavat asiakkaita lukemaan ja välittävät tietoa selkokielisistä kirjoista ja materiaalista.

Työhönvalmennus:

Työhönvalmennusta tarjotaan avotyön ja tuetun työn muodossa.

- **Avotyö:** Avotyötä järjestetään lähiyhteisön työpaikoilla. Asiakas voi tehdä avotyötä osan viikkoa/päivää tai kaikkina arkipäivinä. Työhönvalmentaja tukee asiakasta ja toimintayksikkö maksaa työosuusrahaa. Avotyötä tekevä asiakas ei ole palkkasuhteessa työnantajaan. Työtoiminnan tavoitteena on vähentää avotyötä ja tukea asiakasta palkkatyöhön.
- **Tuettu työ:** Tuetun työn-mallin mukainen palvelu sisältää tukea ja ohjausta asiakkaille, jotka hakevat työtä ja tarvitsevat tukea löytääkseen työpaikan avoimilta markkinoilta. Palvelukokonaisuus sisältää työnhakijan osaamisen, toiveiden ja mahdollisuuksien kartoituksen sekä apua työnhakuun ja työpaikan valitsemiseen. Tämän lisäksi palveluun kuuluu työpaikkaan perehtyminen yhdessä asiakkaan kanssa, sopivien työtehtävien löytäminen, tiedon antaminen työnantajalle sekä yhteydenpito asiakkaan tukiverkoston. Palvelua (Tuettu työ) voidaan antaa samanaikaisesti muiden työmarkkinapoliittisten ja kuntouttavien toimenpiteiden kanssa. Työhönvalmentaja antaa pitkäaikaista tukea asiakkaalle, jotta hän pärjää työelämässä. Tuen määrä vaihtelee riippuen asiakkaan elämän tilanteesta.

Maksuluokka 1	<ul style="list-style-type: none">• Avotyö (ainoastaan avotyötä työpäivän aikana)
Maksuluokka 2	<ul style="list-style-type: none">• Asiakkaalla on lievempi toimintahäiriö ja hän pystyy pääasiallisesti työskentelemään itsenäisesti. Ohjaaja auttaa tarvittaessa ja avustaa esimerkiksi uuden työtehtävän/aktiviteetin alussa.

Maksuluokka 3	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaalla on lievempi/keskivaikea toimintahäiriö. Ohjaaja tukee asiakasta uuden tehtävän aloituksessa ja avustaa yksittäisten tehtävien kanssa. Asiakas ei kuitenkaan tarvitse jatkuvaa tukea suoriutuakseen annetuista tehtävistä.
Maksuluokka 4	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaalla on fyysinen, psyykinen tai sosiaalinen toimintahäiriö. Pehdytyksen jälkeen asiakas suoriutuu itsenäisesti helpoista työtehtävistä. Ohjaaja on läsnä ja voi tarvittaessa tukea yksittäisten tehtävien osalta ja motivoida asiakasta.
Maksuluokka 5	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaalla on laajamittainen fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Asiakas tarvitsee ohjaajan/hoitajan jatkuvaa tukea pystyäkseen suoriutumaan tehtävistään tai osallistuakseen erilaisiin aktiviteetteihin. Myös asiakkaan motivointi on tärkeä osa palvelua.
Maksuluokka 6	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaalla on hyvin laajamittainen fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Asiakkaalla on pääsääntöisesti oma ohjaaja pystyäkseen osallistumaan tehtäviin ja aktiviteetteihin. Päivätoiminnan sisältö on täysin räätälöity asiakkaan tarpeiden mukaan. Ohjaajan/hoitajan apu on kattavaa ja jatkuvaa sekä sisältää myös asiakkaan motivointia.
Työhönvalmentajan antama ohjaus	<ul style="list-style-type: none"> tuntiveloitus
Peruskartoitus	<ul style="list-style-type: none"> Työvalmentajan tekemä peruskartoitus enintään 10 tuntia/asiakas

2.4 Päivätoiminta

Palvelun kuvaus:

Päivätoiminnan tavoitteena on lisätä asiakkaan osallisuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta sekä ylläpitää ja kehittää asiakkaan toimintakykyä. Palvelu on suunnattu asiakkaille, joilla on suuri ja jatkuva avun- ja tuen tarve.

Sisältö:

- Asiakkaalle tarjotaan kuntoutusta, ohjausta ja virkistävää toimintaa asiakkaan tarpeiden mukaan. Mahdollisuus sosiaalisen vuorovaikutukseen ja erilaiset fyysiset aktiviteetit ovat osa päivätoimintaa. Kommunikaatio- ja kognitiivisia apuvälineitä käytetään, jotta asiakkaalle voidaan luoda paremmat mahdollisuudet ymmärtää ja tulla ymmärretyksi.
- Päivätoimintaa tarjotaan ruotsinkielellä Varsinais-Suomessa neljässä eri toimipisteessä: Paraisten keskustassa, Kirjalassa, Turussa ja Kemiönsaarella.
- Päivätoiminnan painopiste on asiakkaan kommunikaation ylläpitäminen ja kehittäminen. Asiakkaalle tarjotaan aistikokemuksia ja taktiillista stimulointia, lukutuokioita, osallistumista ruuanlaittoon, musiikkia ja muuta luovaa toimintaa. Ulkoilu on tärkeä osa toimintaa.
- Aktiviteetit toteutetaan joko yksilöllisesti tai ryhmässä.
- Päivätoiminta voidaan toteuttaa myös päivätoimintana yksikön ulkopuolella.

- Varsinais-Suomessa tarjotaan edellä mainitun palvelutarjonnan lisäksi virtuaalista päivätoimintaa, täydentämään päivätoimintaa tai jos asiakkaalla on vaikeuksia osallistua fyysisesti päivätoiminnan yksikön toimintaan.

Maksuluokka 4	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Perehdytyksen jälkeen asiakas suoriutuu itsenäisesti helpoista tehtävistä. Ohjaaja/hoitaja on läsnä ja voi tarvittaessa tukea yksittäisten tehtävien osalta ja motivoida asiakasta.
Maksuluokka 5	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on laajamittainen fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Asiakas tarvitsee ohjaajan/hoitajan jatkuvaa tukea pystyäkseen suoriutumaan tehtävistään tai osallistuakseen erilaisiin aktiviteetteihin. Myös asiakkaan motivointi on tärkeä osa palvelua.
Maksuluokka 6	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaalla on hyvin laajamittainen fyysinen, psyykinen ja/tai sosiaalinen toimintahäiriö. Asiakkaalla on pääsääntöisesti oma ohjaaja pystyäkseen osallistumaan tehtäviin ja aktiviteetteihin. Päivätoiminnan sisältö on täysin räätälöity asiakkaan tarpeiden mukaan. Ohjaajan/hoitajan apu on kattavaa ja jatkuvaa sekä sisältää myös asiakkaan motivointia.

2.5 Internaattiasuminen opiskelijoille

Tavoite:

- Tukea asiakkaan itsenäistymisprosessia ja kuntoutumista

Sisältö:

Internaattiasuminen on asumismuoto, joka tukee asiakkaan itsenäistymisprosessia ja kuntoutumista aikuiselämää varten. Internaattiasuminen on tarkoitettu toisen asteen opiskelijoille, jotka tarvitsevat asumisen tukea kouluviikkojen aikana. Internaattipaikka myönnetään yhteistyössä koulun ja kotikunnan kanssa. Internaattiasuminen on suunniteltu kolmen vuoden ajanjaksolle tavoitteena yhdessä perheen kanssa tukea opiskelijaa mahdollisimman itsenäiseksi

Maksuluokka 5	<ul style="list-style-type: none"> • Internaattiasuminen opiskelijoille, tukee asiakkaan itsenäistymisprosessia ja kuntoutumista aikuiselämää varten
----------------------	---

3 Koulutustarjonta

Asiantuntija- ja kehittämiskeskus (EUC) on vaativien vammaispalveluiden ruotsinkielinen asiantuntijayksikkö Varsinais-Suomen hyvinvointialueella (Varha). EUC sijaitsee Kirjalassa, Paraisilla ja tarjoaa palveluja koko ruotsinkieliselle Suomelle. EUC:n pääasiallisena tehtävänä on tarjota palveluja kaikenikäisille henkilöille, joilla on älyllinen kehitysvamma ja/tai muu toimintarajoite, heidän läheisilleen sekä ammattilaisille.

Koulutukset on suunnattu vammaispalveluiden henkilöstölle. Koulutuksen kesto ja sisältö voidaan räätälöidä tilaajan toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Koulutukset tarjotaan ruotsiksi ja tarvittaessa ne voidaan tarjota myös etäyhteydellä. Koulutuksen hinta perustuu käytettyyn aikaan ja mahdollisiin matkakustannuksiin. Mahdolliset peruutukset tulee tehdä vähintään kaksi viikkoa ennen koulutuksen alkamisajankohtaa, muussa tapauksessa veloitetaan koulutuksesta täysi hinta.

Ota yhteyttä, mikäli sinulla on kysyttävää tai jos olet kiinnostunut koulutuksista.

Yhteystiedot:

Malin Haapanen
Johtava sosiaalityöntekijä
puh 040 574 8076
malin.haapanen@varha.fi

Gunveig Söderbacka
Palvelupäällikkö
puh 050 3157 167
gunveig.soderbacka@varha.fi

3.1 Keinoja itsemääräämiseen ja osallisuuteen (2-3h)

Koulutuksessa keskitytään keinoihin, joilla henkilökunta voi tukea palvelunsaajia lisäämään osallisuuttaan ja itsenäisyyttään omassa elämäntilanteessaan. Koulutuksen lähtökohtana on sosiaalipedagoginen näkökulma, ja se sisältää sekä teoriaa että käytännön vinkkejä, joiden teemat tilaajalla on mahdollisuus valita alla mainituista moduuleista. Koulutuksen kesto ja sisältö voidaan räätälöidä tilaajan toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi.

3.1.1 Kaikki voivat kommunikoida

Oikeus kommunikaatioon on perusoikeus, joka pitää sisällään mahdollisuuden ilmaista itseään, tehdä itsensä ymmärretyksi, sekä saavutettavan kommunikaation ja tiedon käyttämättömyyden. Kaikki eivät voi puhua, mutta kaikki voivat kommunikoida. Kommunikaatiota on monenlaista. Kysymys kuuluu, miten me henkilökuntana voimme tukea henkilöitä, joilla on kommunikaatiovaikeuksia ilmaisemaan itseään ja ymmärtämään muita, ja miten henkilökunta voi kommunikoida tarkoituksenmukaisemmin. Puhetta tukeva ja korvaava kommunikointi (AAC) tukee henkilöitä, joilla on kommunikaatiovaikeuksia ilmaisemaan itseään ja ymmärtämään muita. Moduuli tarjoaa johdatuksen puhetta tukevan ja korvaavan kommunikoinnin menetelmiin ja käytännön työkaluihin.

3.1.2 Toimiva arki

Kaikki ihmiset tarvitsevat kognitiivista tukea toimivan arjen mahdollistamiseksi. Kognitiivinen tuki voi olla kalenteri, aikataulu, kuvatuki, kello, teknologia tai apuväline laadun ja määrän hahmottamiseen. Kognitiivinen tuki mahdollistaa toimivan arjen, jossa itsemäärääminen ja osallisuus ovat keskiössä.

3.1.3 Digitaaliset apuvälineet

Digitaalisilla työkaluilla on tärkeä rooli nykypäivän yhteiskunnassa. Niitä voidaan käyttää myös apuvälineinä. Tietämys digitaalisista apuvälineistä, ja mahdollisuus käyttää niitä, eivät liity pelkästään ajanviettoon, vaan yhä enemmän myös osallisuuteen ja itsenäisyyteen. Digitaaliset apuvälineet voivat olla tärkeä tuki käyttäjälle, kun niitä käytetään ja sovelletaan oikein.

3.1.4 Haastava käyttäytyminen

Kaikki ihmiset voivat toimia tavalla, jonka toiset kokevat haastavana eri tilanteissa. Haastava käyttäytyminen ilmenee yleensä turhauttavissa, stressaavissa, epävarmoissa tai henkilölle epäselvissä tilanteissa. Moduulissa keskitytään siihen, miten lähiympäristö voi käsitellä

haastavaa käyttäytymistä ja miten haastavaa käyttäytymistä voidaan ennaltaehkäistä, jotta kaikille voidaan luoda toimiva arki.

3.1.5 Itsemääräämisoikeus ja rajoitustoimenpiteet

Itsemäärääminen on ihmisoikeus. Jokaisella on oikeus päättää omasta elämästään ja asioista, jotka koskevat heitä itseään. Itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa, mutta ainoastaan viimeisenä keinona, silloin kun kaikkia muita lievempiä menettelytapoja on jo käytetty. Rajoitustoimenpiteisiin liittyvät määräykset on kirjattu lainsäädäntöön. Tämä moduuli keskittyy erityishuoltolakiin painottaen itsemääräämisoikeutta ja rajoitustoimenpiteitä oikeudellisesta näkökulmasta sekä siihen, kuinka rajoitustoimenpiteitä voidaan soveltaa käytännössä.

3.2 Autismikirjo (ASD) ja muut neuropsykiatriset toimintahäiriöt (NEPSY) (2-3h)

Koulutus on johdanto autismikirjoon (ASD) ja neuropsykiatrisiin toimintahäiriöihin (NEPSY) ja siihen, miten ne voivat vaikuttaa henkilöön itseensä ja ympäristöön, sekä siihen, miten henkilökunta voi tarjota tukea arkipäivän haasteiden ennaltaehkäisyyn. Koulutuksen perustana on sosiaalipedagoginen näkökulma ja se sisältää sekä teoriaa että käytännön vinkkejä. Koulutuksen kesto ja sisältö voidaan räätälöidä tilaajan toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi.

3.3 Nykypäivän vammaispalvelut (3-6h)

Koulutus on suunnattu uusille työntekijöille ja tarjoaa johdatuksen vammaispalveluiden tärkeisiin aihealueisiin. Koulutus sisältää muun muassa tietoa älyllisestä kehitysvammasta ja neuropsykiatrisista toimintahäiriöistä, perusarvoista, kohtaamisesta, psyykkisestä hyvinvoinnista, ajankohtaisesta lainsäädännöstä, työmenetelmistä sekä kommunikoinnin menetelmistä ja käytännön työkaluista. Koulutuksen kesto ja sisältö voidaan räätälöidä tilaajan toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi.

3.4 Elintapaterveys (3h)

Tutkimukset osoittavat selkeän yhteyden elintapojemme ja erilaisten sairauksien kehittymisen riskin välillä. Tutkimukset osoittavat myös, että melko pienillä muutoksilla voidaan saavuttaa paremmat edellytykset terveydelle. Elintapamme muodostuvat tavoista ja valinnoista, joita teemme arjessa. Voidaksemme tukea palvelunsaajien elintapaparannuksia tai heidän kiinnostustaan aloittaa uusia hyviä tapoja, tarvitaan tietoa ja motivaatiota. Koulutus keskittyy tarjoamaan tietoa ja osaamista aihealueilta, jotka edistävät terveellistä elintapaa, ja käsittelee muun muassa seuraavia aiheita:

- Ruoka ja juoma
- Stressi ja palautuminen
- Liikunta ja kuntoharjoittelu
- Painonhallinta
- Mielensterveys
- Tunteiden hallinta
- Seksuaalisuus
- terveelliset tavat
- Yksinäisyys
- Uni
- Tupakointi ja tupakkatuotteet

Koulutuksen kesto ja sisältö voidaan räätälöidä tilaajan toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi.

3.5 Seniorit vammaispalveluissa (2-3h)

Koulutus käsittelee älyllisesti kehitysvammaisen tai autismikirjioon kuuluvan henkilön ikääntymistä. Koulutuksessa käsitellään mm. aiheita, kuten elämänlaadun näkökulmia ikääntymisessä sekä erilaisia muistisairauksia. Koulutuksessa annetaan myös vinkkejä siihen, miten luoda merkityksellinen arki ikääntyvälle, johon sisältyy sosiaalinen yhteenkuuluvuus, aistien stimulointi, merkityksellinen tekeminen, fyysiset aktiviteetit sekä musiikin hyödyntäminen arjessa. Koulutuksen kesto ja sisältö voidaan räätälöidä tilaajan toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi.